

Järveküla Kooli ajaloo ainekava

Sisukord

[Aine koht kooli õppekava rakendumisel](#)

[5. klass](#)

[6. klass](#)

[7. klass](#)

[8. klass](#)

[9. klass](#)

[Õppekäigud ja lõimingut toetavad tegevused](#)

[Hindamine](#)

[Digipädevused](#)

Aine koht kooli õppekava rakendumisel

Ajaloo õppimisega taotletakse, et õpilane tunneb end koduselt kodukoha ja Eesti kultuuriruumis ning on valmis oma teadmisi teistega jagama, tunneb vastutust kultuuripärandi säilimise eest ning oskab ajaloosündmuste kohta leida informatsiooni teaduslikest allikatest ja andmebaasidest. Õpilasi suunatakse teadvustama, analüüsima, kriitiliselt hindama ning tõlgendama minevikus aset leidnud sündmusi ja protsesse, nende seoseid omavahel ja tänapäevaga ning ajaloosündmuste erineva tõlgendamise põhjusi. Tähelepanu all on kirjalik ja suuline arutus, kirjeldamine ja sündmustest jutustamise oskuse arendamine. Ajalooõpetuse kaudu kujundatakse erinevaid oskusi: oskus orienteeruda ajas; ajaloomõistete tundmine ja kontekstis kasutamine; funktsionaalne kirjaoskus, kriitiline mõtlemine, arutlusoskus, järelduste tegemine ja seoste loomine ning oma seisukoha kujundamine ja põhjendamine. Vastavalt õpilase eakohasusele kujundatakse oskus allikaid analüüsida, töötada ajalookaardiga. Ajalugu kuulub õppeainena valdkonda „Humanitaarained“.

5. klass

Ainetundide maht kooli õppekavas on 70 tundi.

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kasutab asjakohaselt aja mõistega seonduvaid sõnu ja fraase;
- 2) selgitab mõisteid oma sõnadega ja kasutab neid õiges kontekstis ning narratiivi luues;
- 3) kasutab ajaarvamise seotud mõisteid asjakohaselt (eKr, pKr, sajand, aastatuhat);
- 4) kasutab araabia ja rooma numbreid;
- 5) teab ajaloo periodiseerimise üldisi põhimõtteid, nimetab ajalooperioode ja põhjendab oma valikuid;
- 6) tunneb mõningaid iseloomulikke sündmusi kodukoha ja Eesti ajaloost ning seostab neid omavahel ja oma pereleoga;
- 7) kasutab perekonnaloost uurimisel eritüübilisi ajalooallikaid;
- 8) mõistab kultuuripärandi tähtsust inimkonna ajaloos ning esitab näiteid erinevate kultuurivaldkondade kultuuripärandi kohta Rae valla ja Tallinna näitel;
- 9) koostab isikliku elu sündmustest kroonika või ajatelje ja lahendab nende põhjal ülesandeid;

- 10) teab, kuidas ajalooallikad jagunevad ning toob asjakohaseid näiteid;
- 11) teab, et mineviku kohta saab teavet ajalooallikatest, töötab lihtsamate allikatega, digiarhiividega ning hindab nende usaldusväärsust;
- 12) väljendab oma teadmisi nii suuliselt kui ka kirjalikult, koostab lühijutte ja kirjeldusi ning kasutab ajalookaarti;
- 13) toob näiteid sündmustest ja protsessidest maailma ja Eesti ajaloos;
- 14) teab mõnda inimeste ajaloolist asulat, kirjeldab selle tekkimise ja kujunemise põhjusi;
- 15) kirjeldab joonise abil ajaloolist asulat;
- 16) kirjeldab ajaloosündmuse näitel põhjuse ja tagajärje seost;
- 17) nimetab Eesti iseseisvumisega seotud sündmusi ja isikuid ning põhjendab nende olulisust;
- 18) teab, et inimeste arusaam maailmast sõltub ajaloolisest kontekstist ja inimese sotsiaalsest rollist ühiskonnas;
- 19) nimetab ajaloolisi isikuid ja põhjendab nende olulisust kultuuriloos;
- 20) toob näiteid ravivõtete ja tervishoiu kohta eri aegadel;
- 21) toob näiteid inimtegevuse ja looduskeskkonna vastastikusest mõjust minevikus.

6. klass

Ainetundide maht kooli õppekavas on 35 tundi.

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) teab ajaloosündmuse üldisi põhimõtteid;
- 2) selgitab mõisteid oma sõnadega ja kasutab neid õiges kontekstis ning narratiivi luues;
- 3) kasutab ajaarvamise seotud mõisteid asjakohaselt (eKr, pKr, sajand, aastatuhat, araabia ja rooma numbrid);
- 4) selgitab, miks, kus ja millal tekkisid vanaaja kõrgkultuurid;
- 5) mõistab kultuuripärandi tähtsust inimkonna ajaloos ning esitab näiteid erinevate kultuurivaldkondade kultuuripärandi kohta Vana-Kreekas, Vana-Roomas ja vanades idamaades;
- 6) teab, et esimesed kirjasüsteemid olid kiilkiri ja hieroglüüfkiri;
- 7) teab, et mineviku kohta saab teavet ajalooallikatest, töötab lihtsamate allikatega ja hindab neid kriitiliselt;

- 8) väljendab oma teadmisi nii suuliselt kui ka kirjalikult, koostab kirjelduse ning kasutab ajalookaarti ajaloosündmustest jutustamisel;
- 9) kirjeldab ajaloosündmuse näitel põhjuse ja tagajärje seost;
- 10) teab näiteid erinevatest ühiskonnaelu vormidest antiikajal ja kirjeldab nende erisusi;
- 11) teab, et inimeste arusaam maailmast sõltub ajaloolisest kontekstist ja inimese sotsiaalsest rollist ühiskonnas;
- 12) nimetab ajaloolisi isikuid ja põhjendab nende olulisust kultuuriloos;
- 13) toob näiteid ravivõtete ja tervishoiu kohta eri aegadel;
- 14) toob näiteid inimtegevuse ja looduskeskkonna vastastikusest mõjust minevikus;
- 15) teab mõnda inimeste ajaloolist asulat, kirjeldab selle tekkimise ja kujunemise põhjusi;
- 16) kirjeldab joonise abil ajaloolist asulat.

7. klass

Ainetundide maht kooli õppekavas on 70 tundi.

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) iseloomustab põhitunnuste kaudu erinevaid ajalooperioode;
- 2) nimetab erinevate kunstistiilide olulisemaid tunnuseid ja tunneb väliste tunnuste järgi ära erinevate kunstistiilide arhitektuurinäiteid;
- 3) toob näiteid rahvastikurännetest;
- 4) kirjeldab läänikorda, feodaalset hierarhiat, seisuslikku ühiskonda, naturaalmajandust ning talupoegade ja feodaalide elulaadi;
- 5) teab kiriku osa keskaja ühiskonnas nii kultuuripärandi säilitajana kui ka maailmapildi kujundajana;
- 6) teab, kuhu tekkisid keskaegsed linnad, ning kirjeldab keskaegse linna eluolu;
- 7) iseloomustab Frangi riigi osatähtsust varakeskaegses ühiskonnas ja Frangi riigi jagunemise tagajärge;
- 8) iseloomustab araabia kultuuri ja selle mõju Euroopale, näitab kaardil araablaste vallutusi;
- 9) kirjeldab viikingite elu, nimetab ja näitab kaardil nende retkede põhisuundi;
- 10) toob esile ristisõdade eesmärgid ja tulemused;
- 11) nimetab Eesti muinasmaakondi ja suuremaid linnuseid, iseloomustab eestlaste eluolu

- muinasaja lõpul, Eesti ristiusustamist ning muistset vabadusvõitlust;
- 12) teab, kuidas kujunes Bütsantsi riik ja tekkis Vana-Vene riik;
  - 13) seletab mõisteid oma sõnadega ja kasutab neid kirjeldustes ja kirjalikes töödes õiges kontekstis;
  - 14) kasutab võõrastele sõnadele tähenduse leidmiseks teatmeteoseid ja e-sõnastikke;
  - 15) teab, kes olid Karl Suur, Justinianus I ja Martin Luther, ning iseloomustab nende tegevust;
  - 16) teab, kuidas mõjutasid varauusaegset ühiskonda maadeavastused, tehnoloogia areng ja reformatsioon;
  - 17) kirjeldab Eesti majanduse ja linnade arengut 16. sajandil ning reformatsiooni mõju;
  - 18) toob allikate põhjal välja ajalooüldmuse põhjuse-tagajärg seoseid, analüüsib ja hindab kriitiliselt allikate usaldusväärsust;
  - 19) võrdleb ajalooüldmuse ja -nähtusi, leiab sarnasusi ja erinevusi, toob esile põhjusi ja tagajärgi, arutleb märksõnade/küsimuste toel, kujundab oma seisukoha ning põhjendab seda nii suuliselt kui ka kirjalikult;
  - 20) selgitab näidete abil, kuidas muutused maailmas on mõjutanud Eesti ajalugu;
  - 21) selgitab ja toob näiteid, kuidas inimesed on erinevatel ajastutel loodusesse suhtunud.

8. klass

Ainetundide maht kooli õppekavas on 70 tundi.

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) iseloomustab põhitunnuste kaudu erinevaid ajalooperioode;
- 2) nimetab erinevate kunstistiilide olulisemaid tunnuseid ja tunneb välise tunnuste järgi ära erinevate kunstistiilide arhitektuurinäiteid;
- 3) toob näiteid rahvastikurännetest;
- 4) teab, mis muutused toimusid Rootsi ja Vene ajal Eesti võimukorralduses, talurahva elus, hariduses ja kultuuris ning mis olid Põhjasõja tagajärjed Eestile;
- 5) selgitab valitsemiskorralduse muutusi uusajal: seisuslik riik, absolutism, valgustatud absolutism, parlamentarism;
- 6) selgitab Prantsuse revolutsiooni ning Napoleoni reformide põhjusi, tagajärgi ja mõju;
- 7) toob esile ühiskonna ümberkorraldamise võimalusi reformide ja revolutsiooni teel

- ning analüüsib nende protsesside erinevusi;
- 8) iseloomustab 19. sajandi ja 20. sajandi alguse peamisi teadus-, tehnika- ja kultuurisaavutusi;
  - 9) seletab ja kasutab kontekstis ajaloolisi mõisteid;
  - 10) kasutab võõrastele sõnadele tähenduse leidmiseks teatmeteoseid ja e-sõnastikke;
  - 11) asetab end minevikus elanud inimese olukorda;
  - 12) kirjeldab ajalooliste suurkujude tegevust;
  - 13) kirjeldab rahvuslikku liikumist Eestis ja Euroopas;
  - 14) teab esimese maailmasõja põhjusi ja tagajärgi;
  - 15) kirjeldab Eesti iseseisvumist;
  - 16) võrdleb ajaloosündmusi ja -nähtusi, leiab sarnasusi ja erinevusi, toob esile põhjusi ja tagajärgi, arutleb märksõnade/küsimuste toel, kujundab oma seisukoha ning põhjendab seda nii suuliselt kui ka kirjalikult;
  - 17) töötab mitmesuguste ajalooallikatega, kommenteerib ja hindab neid;
  - 18) koostab kava ja mõistekaardi, ajalooreferaadi, esitleb seda suuliselt ja kirjalikult ning digivahendeid kasutades;
  - 19) töötab ajaloolise kaardiga ja koostab nende alusel lihtsamaid skeeme, teemakaarte;
  - 20) toob allikate põhjal välja ajaloosündmuse näitel põhjuse-tagajärje seoseid;
  - 21) selgitab näidete abil, kuidas muutused maailmas on mõjutanud Eesti ajalugu;
  - 22) selgitab Ameerika Ühendriikide kujunemislugu;
  - 23) toob näiteid kolonialismi majanduslikest, poliitilistest ja eetilistest aspektidest, annab kolonialismile hinnangu erinevast perspektiivist;
  - 24) loetleb inimkeskse ja teadusliku maailmapildi kujunemise põhjuseid, toob näiteid selle tunnusjoontest, suuna esindajatest erinevatel ajastutel ning ühiskonnas toimunud muutustest;
  - 25) iseloomustab erinevaid poliitilisi õpetusi ja nende peamisi toetusgrupe ühiskonnas, analüüsib, mis on iseloomulik konservatismile, liberalismile ja sotsiaaldemokraatialle tänapäeval;
  - 26) selgitab, kuidas tootmine, tarbimine ja inimeste elatustase on seotud loodusressursside kasutamisega.

9. klass

Ainetundide maht kooli õppekavas on 70 tundi.

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) näitab kaardil maailmasõdade järel toimunud muutusi ja külma sõja aegseid kriisikoldeid;
- 2) kirjeldab ajalookaardile tuginedes teise maailmasõja sõjategevuse kulgu;
- 3) iseloomustab ning võrdleb demokraatlikku ja diktatuurset ühiskonda;
- 4) kirjeldab ning võrdleb Eesti Vabariigi arengut demokraatliku parlamentarismi aastail ja vaikival ajastul;
- 5) kirjeldab ning võrdleb kultuuri arengut ja eluolu Eesti Vabariigis ning maailmas, nimetab uusi kultuurinähtusi ja tähtsamaid kultuurisaavutusi;
- 6) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid, arutleb nende üle;
- 7) kasutab võõrastele sõnadele tähenduse leidmiseks teatmeteoseid ja e-sõnastikke;
- 8) teab, milline oli rahvusvaheline olukord teise maailmasõja eel;
- 9) toob esile teise maailmasõja puhkemise põhjused, sõja tulemused ja tagajärjed;
- 10) selgitab MRP ja baaside lepingu tähtsust Eesti ajaloos;
- 11) kirjeldab Eesti Vabariigi iseseisvuse kaotamist;
- 12) teab liitlassuhteid teise maailmasõja ajal ja järel;
- 13) teab külma sõja põhijooni ning toob esile selle avaldumist ja vorme;
- 14) kirjeldab tööstusriikide arengut USA ja Saksamaa Liitvabariigi näitel;
- 15) kirjeldab kommunistlikku ühiskonda NSV Liidu näitel ning Eesti arengut NSV Liidu koosseisus, toob esile kommunistliku süsteemi kokkuvarisemise põhjused ja tagajärjed;
- 16) kirjeldab Eesti iseseisvuse taastamist ja Eesti Vabariigi arengut;
- 17) iseloomustab kultuuri ja eluolu muutumist 20. sajandi vältel;
- 18) toob näiteid rahvastikurännetest;
- 19) toob allikate põhjal välja ajaloosündmuse põhjuse-tagajärje seoseid;
- 20) võrdleb ajaloosündmusi ja -nähtusi, leiab sarnasusi ja erinevusi, toob esile põhjusi ja tagajärge, arutleb märksõnade/küsimuste toel, kujundab oma seisukoha ning põhjendab seda nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- 21) selgitab näidete abil, kuidas muutused maailmas on mõjutanud Eesti ajalugu;
- 22) analüüsib Eesti omariikluse kujunemist ja arengut Euroopa sündmuste kontekstis;
- 23) analüüsib inimeste võimalusi ja valikuid minevikus ja tänapäeval isikute näitel;
- 24) tunneb ära äärmusluse ja populismi tunnused minevikus ja tänapäeval;

25) analüüsib teaduse ja tehnika arengu positiivset ja negatiivset mõju ühiskonnale ja kultuurile, mõistab inimkonna eetilisi valikuid ja vastutust ühiskonna ees seoses teaduse ja tehnika arenguga.

Õppekäigud ja lõimingut toetavad tegevused

5. klass

Tallinna Linnamuuseumi, Vabaõhumuuseumi külastamine. Tallinna vanalinna külastamine. Õppekäik kohalikele muististele (Assaku nõiakivi jt). Kirjandus- ja kunstiteoste ajaloolise tausta või raamistiku tundmaõppimine (S. Rannamaa „Kadri“ jt).

Lõiming matemaatikaga: sajandite arvestuse ja rooma numbrite kordamine.

Lõiming eesti keele, kirjanduse ja kodundusega: rahvusliku ärkamisaja isikud; „Mardileib“ (J. Kross), keskaegne linn, kodunduses martsipani valmistamine.

Lõiming kunstiga: ajalooliste piltide näitus (mõisad, kindlused, vanalinna majad, talud jms), pildi juurde tutvustuse koostamine.

Lõiming loodusõpetusega: ajalooline kaart, jääaeg, muinasusund ja suhtumine loodusesse, Eesti metsa lugu RMK õppematerjal <https://www.youtube.com/watch?v=ggwZuRo4QWQ>.

Lõiming A-võõrkeelega: ettekande tegemine vanalinnas.

Lõiming B-võõrkeelega: mõisakultuur saksa keeles, toidumenüü koostamine võõrkeeles.

Lõiming tehnoloogia ja kodundusega: rahvarõivad, toitumine, tollased tööd võrdluses tänapäevastega, martsipani tegu.

Lõiming muusikaga: rahvuslik ärkamine (koorilaul, laulupeod), rahvamuusika.

Lõiming inimeseõpetusega: talupoja toidulaud, ravivõtted eri aegadel.

6. klass

Tartu Ülikooli muuseumi külastamine (antiikkunst).

Lõiming keele ja kirjandusega: müütide etendamine, keeletunnis ajalootekstide kasutamine.

Lõiming tehnoloogiaga: Vana-Kreeka stiilis esemete valmistamine saviahjus.

Lõiming loodusõpetusega: kaardi tundmine, inimese mõju loodusele, looduskeskkonna hoidmine.

Lõiming ühiskonnaõpetusega: erinevad riigivalitsemise vormid, demokraatia.

7. klass

Tallinna Linnamuuseumi ja Eesti Ajaloomuuseumi külastamine. Tallinna vanalinna ekskursioon/virtuaalne giidituur. Kindluste ja linnuste (Rakvere jt) külastamine. Viikingite Küla külastamine.

Lõiming keele ja kirjandusega: apteeker Melchiori lood, rüütliluule lugemine ja kirjutamine, ajalooliste isikutega seotud raamatutega tutvumine, õigekirja kasutamine.

Lõiming loodusõpetusega: tuntuimad teadlased, Kopernik ja Galileo.

Lõiming B-võõrkeelega: esitlus kaardi abiga Tallinna vanalinna kohta.

Lõiming tehnoloogiaga: keskaegne mood, nahatööd, leiva tegemine ja keskaegne toit.

Lõiming geograafiaga: viikingite retked, ajaloolised kaardid.

Lõiming kunstiga: renessansskunst.

8. klass

Vabaõhumuuseumi, KUMU ja Kadrioru Kunstimuuseumi, Eesti Ajaloomuuseumi, Eesti Rahva Muuseumi, Tallinna bastionikäikude ja Tartu Ülikooli külastamine.

Lõiming keele ja kirjandusega: rahvuslik ärkamisaeg (tegelased ja kirjandusteosed), Tartu Ülikool.

Lõiming B-võõrkeelega: Peeter Suur, mõisakultuur.

Lõiming A-võõrkeelega: Londoni linna eluolu 18.–19. sajandil.

Lõiming tehnoloogiaga: toidumenüü muutumine uusajal.

Lõiming kunstiga: barokk, rokokoo, klassitsism.

Lõiming loodusainetega: industriaalühiskonna lõiminguprojekt koostöös loodusainetega (teaduse, tehnika, ühiskonna areng), tuntumad teadlased, Tartu Ülikool.

9. klass

Vabamu, Eesti Ajaloomuuseumi, Eesti Sõjamuuseumi ja Tallinna bastionikäikude külastamine.

Lõiming keele ja kirjandusega: Vilde ja Tammsaare majamuuseumid, „Läänerindel muutuseta“ ja teised ajaloolise sisuga kirjandusteosed.

Lõiming A-võõrkeelega: Ameerika Ühendriigid, transpordi areng.

Lõiming bioloogiaga: meditsiini areng.

Lõiming geograafiaga: rahvastikuränded, tööstuse areng ja mõju loodusele.

Lõiming ühiskonnaõpetusega: riigivormid, demokraatia.

Hindamine

Ajaloo õppeaines rakendatakse kujundava hindamise põhimõtteid, kombineerides eristavaid hindeid ja sõnalisi hinnanguid. Hindamine toimub kolmes osas: eelhindamine, protsessi hindamine ja arvestuslik hindamine.

Vastavalt õpilase eale hinnatakse ajas orienteerumist, ajaloomõistete tundmist ja kontekstis kasutamist, funktsionaalset kirjaoskust, kriitilist mõtlemist, arutlusoskust, järelduste tegemist ja seoste loomist ning oma seisukoha kujundamist ja põhjendamist. Hinnatakse õpilaste teadmisi ja oskusi suuliste vastuste, esituste ning kirjalike tööde alusel, arvestades teadmiste ja oskuste vastavust ainekavades taotletavatele õpitulemustele. Igal trimestril toimub kokku vähemalt kaks arvestuslikku hindelist tööd. Arvestuslike tööde hindamine toimub kooli hindamisskaalast lähtudes. Praktiliste tööde hindamine toimub vastavalt kokkulepitud hindamismudelile. Arvestuslike tööde puhul rakendatakse erinevaid meetodeid:

- 1) kontrolltöö ja tunnikontroll;
- 2) suuline vastamine, esitlus, referaat, projektõpe, paaris- ja rühmatööd, retsensioon, loovtöö, praktilised tööd;
- 3) hindamisel võidakse kasutada ka eneseanalüüsi ning kaaslaste hinnanguid, näiteks paaris- või rühmatööde korral.

Arvestuslikule tööle eelneb protsessihindamine ehk õpitulemuste vahehindamine. Protsessihindamise käigus antakse õppijatele suulist ja kirjalikku edasiviivat tagasisidet selle kohta, kuidas kulgeb liikumine eesmärkide poole. Protsessihindamise viisid on tunnikontrollid/enesekontrollitised (tagasiside antakse punktidenähtuna maksimumtulemusest), praktilised tööd (sõnaline tagasiside, sh kaaslaste hinnang, antakse hindamiskriteeriumite alusel). Aeg-ajalt viiakse läbi õpilaste eelhindamist, et kaardistada õppijate hetketase ning määratleda õppe-eesmärgid.

Kokkuvõttev trimestrihinne kujuneb arvestuslike tööde hinnetest. Kui koondhinne jääb kahevahele, võib õpetaja arvestada ka protsessihindamisel saadud hindeid ja hinnanguid.

Digipädevused

Teabe haldamine

1. Infootsing ja informatsiooni usaldusväarsuse hindamine, otsisõnade täpsustamine.
2. E-õppematerjalide kasutamine tagurpidi-klassiruumi metoodika kasutamisel või õpitu kinnistamiseks.
3. Internetikeskkondade tutvustus ja ülesannete lahendamine nende keskkondade informatsiooni põhjal.
4. E-sõnastike ja digiandmepankade kasutamine.
5. Allikatele viitamine ja autoriõigusega arvestamine arhiivimaterjalide kasutamisel.
6. Infootsing ja informatsiooni usaldusväarsuse hindamine, otsisõnade täpsustamine.

Suhtlemine digikeskkonas

1. Töö andmepankadega.
2. Õpilane algatab virtuaalse kogukonna ning loob sellele veebipõhise koostöökeskkonna.
3. E-testimise võimaluste kasutamine.
4. Koostöö etteantud veebikeskkondades.

Sisuloome

1. Ettekande koostamine, ühisloome.
2. Interaktiivse õppematerjali koostamine ajalooallikatega tööks veebikeskkondades. Õpilane loob koostöös kaasõpilastega interaktiivseid digitaalseid materjale.
3. Plakatite analüüs, poliitpropaganda allikakriitika.

Turvalisus

1. Seadmete kaitsmine, õpilane rakendab ohutus- ja turvameetmeid, et vältida füüsilisi ja virtuaalseid riske.
2. Isikuandmete kaitsmine.

Probleemilahendus

1. Tunnis lahendatakse probleeme iseseisvalt ja koos. Õpilane tuvastab ja lahendab

iseseisvalt lihtsamaid probleeme, mis tekivad, kui digivahendid, programmid või rakendused ei tööta.

2. Õpilane jagab oma teadmisi ja oskusi kaaslastega.
3. Kasutab sihipäraselt ja loovalt digitehnoloogia võimalusi elulisi probleeme lahendades ning oma õppimist tõhustades.